

СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА МЕНЕДЖМЕНТУ БЕЗПЕКИ

*Матеріали Міжнародної науково-практичної
конференції*

(16 травня 2018 року)

Луцьк 2018

МЕХАНІЗМ ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІО-ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА РІВНІ РЕГІОНУ

Балджи Марина

Одеський національний економічний університет, м. Одеса

Для визначення перспектив подальшого розвитку регіонів виникає потреба у запровадженні принципів прогнозування з метою визначення можливостей врахування соціо-еколого-економічної безпеки на регіональному рівні.

Питання прогнозування територій розглядалися зарубіжними та вітчизняними вченими. Так, значне напрацювання у теорію прогнозування регіонів зробили А.І. Сухоруков та Ю.М. Харазішвілі; теорію і методологію прогнозування ресурсної та економічної складової регіонів вдосконалювали Б.В. Буркинський і В.М. Степанов; методологію економічного прогнозування доводив М.К. Черняков.

Досліджуючи існуючі напрацювання, варто відмітити прогрес в теоретико-методологічному напрацюванні розвитку прогнозування. При визначенні соціо-еколого-економічної безпеки особливо доречно акцентувати увагу на комплексному інтегрованому прогнозуванні, що дозволяє врахувати різні складові при оцінюванні певного об'єкту й подальшого формування прогнозів.

Враховуючи суттєву роль безпеки для розвитку регіонів, виникає потреба в обґрунтуванні обов'язкових параметрів визначення та розробці їх оцінювання. Для цього визначені наступні етапи механізму прогнозування:

- на першому етапі експертним шляхом визначається список факторів, які необхідно враховувати при аналізі конкретної ситуації. Так для небезпечного розвитку регіонів такими факторами є: стійкість розвитку, рівень розвитку, оцінка стану основного потенціалу, територіальне положення, фінансове становище, рівень галузевого розвитку, ступінь екологічних проблем, положення в соціальній сфері. Більша частина перерахованих факторів може бути визначена за допомогою якісних методів;

- на другому етапі визначаються необхідні для роботи моделі початкові рівні факторів, відповідні поточному стану регіону. Вони оцінюються експертами за рейтинговою шкалою від -1 до +1 з кроком 0,1 [3]. При чому, експертами можуть виступати тільки фахівці в певній сфері чи напрямку, визначаючи поряд з цим, необхідні параметри та логічний зв'язок;

- на третьому етапі формується наочна блок-схема впливів факторів та оцінюється ступінь безпосередніх впливів за допомогою тієї ж шкали, яка використовувалася на другому етапі. У подальшому створюємо економіко-математичну модель, що включає кількісні, так і якісні параметри;

- на четвертому етапі прораховуються зв'язки опосередкованого впливу різних рівнів, що відповідають певним проміжкам часу; визначається рівень безпеки. В результаті отримуємо результат при відсутності управлінських впливів, який показує, як буде в подальшому розвиватися ситуація в регіоні.

Для якісного прогнозування доречним є багаторівневий прогноз, що базується на інформації по суміжних напрямках, в результаті чого достовірність прогнозу підвищується і зменшується рівень невизначеності, в межах якого доводиться приймати управлінське рішення.

Запропонований механізм прогнозування соціо-еколого-економічної безпеки регіону дозволить поліпшити якість функціонування територіальних установ, покращити регулювання перспективного розвитку та забезпечити шляхи винайдення стабілізації. Економічний ефект від впровадження запропонованого механізму, в першу чергу, виражається в підвищенні якості управління, що є надзвичайно важливим в умовах децентралізації. Означена організація робіт, поряд з іншими стратегічно важливими основами розвитку регіонів потрібна, з одного боку, для мотивації та залучення дієвості триєдиної схеми, створюючи умови безпеки, а з іншого – може підвищити конкурентоспроможність регіонів за рахунок впровадження небезпечних процесів управлінських технологій.

1. Сухоруков А.І., Харазішвілі Ю.М. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України / А.І. Сухоруков, Ю.М. Харазішвілі. – К.: НІСД, 2012. – 368 с.

2. Прогнозирование ресурсно-экологических и экономических трансформаций (на примере приморских регионов) / Б.В.Буркинського, В.Н. Степанова. – Одесса: ИПРЭИ НАН Украины, 2004. – 425 с.

3. Черняков М.К. Сценарный подход к анализу средствами Excel 2010 / М.К. Черняков // Специальный выпуск бюллетеня TechNet: материалы и ресурсы по Office 2010 (12 мая 2011) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://blogs.technet.com/b/tasush/archive/2011/05/12/scenario.aspx>.